

Регионален профил

Южен централен

Ключови характеристики

Население (2018): 1.417.432

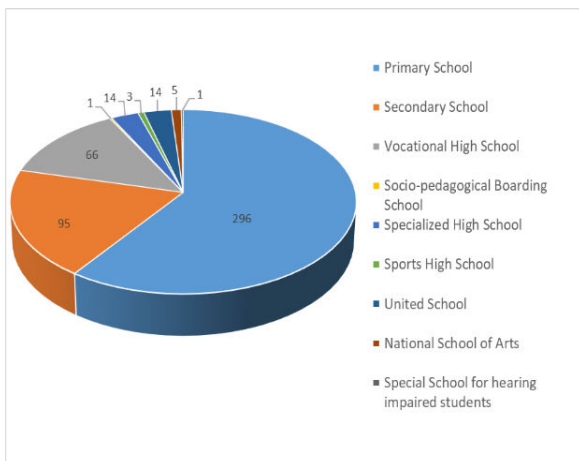
Площ (кв. км.): 22.365

Регионален БВП (2022) (€): 15.400

Предоставяне на образователни услуги в Южен централен регион

През 2023 г. в Южния централен регион има **най-голям брой ученици** от всички региони на ниво NUTS 2 в страната. Общо в региона действат **495 училища** (виж фигурата по-долу), повечето от които са концентрирани в област Пловдив. Налице са значителни вътрешнорегионални неравенства. Област Пловдив може да се похвали с гъста мрежа от висши учебни заведения и висок дял на студентите, докато област Кърджали изостава, като има най-висок относителен дял на населението на възраст 25-64 години с основно и по-ниско образование.

Достъпът до образование и заетост се различава значително между столицата София, другите градове и по-малките градове и села в този регион на ниво NUTS 2. Тези условия засилват значителните неравенства и засягат населението.

Източник: Министерство на образованието и науката, 2024

Образователни постижения в България

В България понятието „образователни постижения“ е новост в дебата за образователната политика през последните десет години и доминиращата му дефиниция е **базирана на умения** и е **количествено измерима**. В последната образователна стратегия то се определя като „съгласуван набор от знания, умения и компетентности, които могат да бъдат оценени и валидирани чрез определен брой кредитни точки, свързани с тях“. От друга страна, обществените дебати се фокусират върху **ниските академични постижения**, измерени чрез широкомащабни проучвания като PISA и влошените резултати от националното външно оценяване. Академичната общност обсъжда **ниското качество на образованието** и изтъква **нарастващите социално-икономически и регионални неравенства** като основно предизвикателство. Обща загриженост будят високият процент на преждевременно напускане на училище, ниската привлекателност на професионалното образование и малкият дял на завършилите висше образование.

Социално-икономически характеристики на региона

Южният централен регион обхваща 20% от територията на България. Най-големият град в региона – Пловдив (втори по големина в България), е **най-динамично развиващият се център** в Южна България, което се изразява във втория по големина БВП на глава от населението в страната. Основните сектори на регионалната икономика са **услугите** с 54 %, следвани от промишлеността с 38 % и селското стопанство с 8 %.

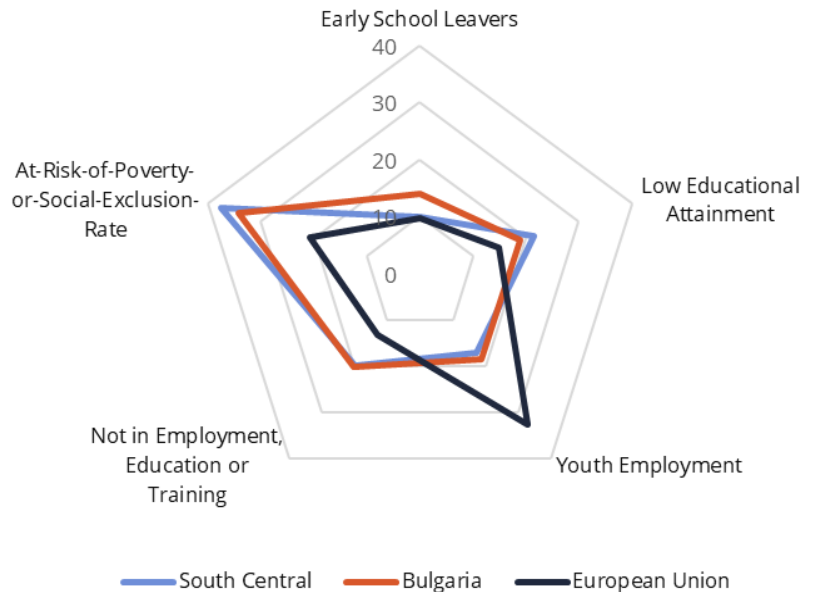
Предимство на региона е, че той граничи с Гърция и Турция, което позволява **развитието** на различни взаимноизгодни връзки и ползотворно трансгранично сътрудничество. Друго предимство идва от сравнително **добрата пътна инфраструктура** и близостта до столицата София. Продължаващото привличане на капитали и хора към Пловдив е в основата на бъдещото развитие на областта и региона. Въпреки това, се наблюдава **висока вътрешна миграция** от планинските райони в региона към Пловдив, а в региона **населението продължава да намалява**, поради ниската раждаемост и емиграцията.

Младите хора от етническите малцинства, преждевременно напусналите училище и трайно безработните са най-уязвимите групи от населението.

Регионални резултати

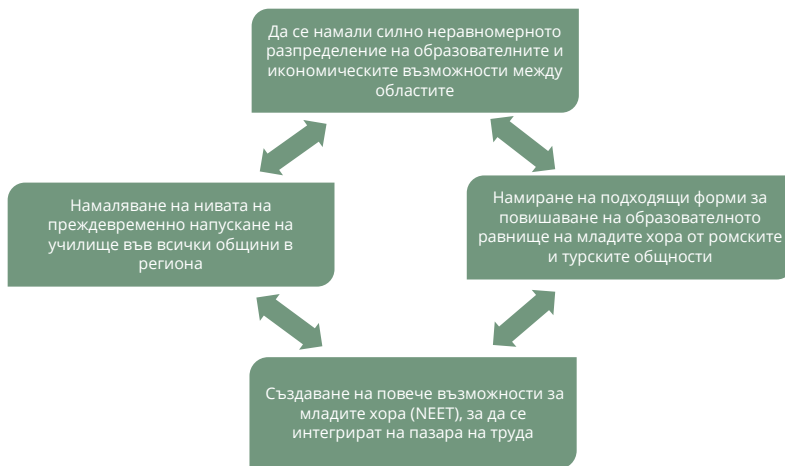
Този регион е с **най-лоши резултати** по отношение на преждевременно напускащите училище и младите хора с ниски образователни постижения. Закриването на учебни заведения в малките градове и села е довело до **значителен процент отпаднали ученици**, въпреки че регионът разполага с добре изградена мрежа от университети (9 само в Пловдив) и преживява бърз икономически растеж.

Въпреки **високите нива на инвестиции** и добрата икономическа ситуация, достъпът до пазара на труда за младежите с ниско образование е особено труден. Коефициентът на заетост сред лицата с начално, по-ниско от начално и по-ниско от средно образование е значително по-нисък от общия коефициент на заетост. Съществуват общини с **много високо равнище на безработица**. В малките населени места най-големите „инвеститори“ са общините, които чрез временни социални програми се борят да „овладеят“ безработицата и да намалят бедността и социалното изключване, чийто коефициент е от 37,5%.

Източник: Евростат, 2023

Предизвикателства в областта на политиката

Допълнителна информация

Министерство на образованието и науката (2024) Регистър на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Налично онлайн: <https://ri.mon.bg/active-institutions>.

Hristova, Assenka; Tosheva, Ekaterina & Stoykova, Ivelina (2020) *Back to School: The Quality of School Life as a pre-condition for student engagement and prevention of school dropout*.

Pepka Boyadjieva, Petya Ilieva-Trichkova, Valentina Milenkova & Rumiana Stoilova (2020) The local embeddedness of graduates' education-job mismatch and the role of lifelong learning policies for its overcoming, *International Journal of Lifelong Education*, 39:1, 104-118 (In Eng).

Project title: Constructing Learning Outcomes in Europe: a multi-level analysis of (under)achievement in the life course

Funding scheme: Horizon Europe

Grant Agreement: 101061155

Funding: € 3,047,221

Duration: 2022-2025

Project partners

- University of Münster
- European Research Services GmbH
- Leibniz Centre for Lifelong Learning
- Autonomous University of Barcelona
- University of Turku
- University of Vienna
- University of Lisbon
- University of Porto
- University of Genoa
- University of Urbino
- Codici Cooperativa Sociale
- University of Plovdiv
- Aristotle University of Thessaloniki

Coordinator

Prof. Dr. Marcelo Parreira do Amaral
University of Münster
Institute of Education
Georgskommende 33
48143 Münster, Germany

Website: www.clear-horizon.eu

Published: March 2024

